

Magyar gyárak, gépek sikere a világban

Magyarország öszzgépi és műszerforgalmának tíz százalékát teszi ki a komplett berendezések exportja.

A Szovjetunió számára most 70 konzervgyárra, 40 paradicsompürét előállító berendezésre, 90 darab, napi húsz tonnás teljesítményű kismalomra és több ezer kisebb-nagyobb kapacitású hűtőházi berendezésre kötött szerződést a Komplex Külkereskedelmi Vállalat. Tártyalnak két vasbetonalj-gyár szállításáról is.

Élelmiszeripari berendezésekből kisebb tételűket szállítanak Romániának és Lengyelországnak. Fontos piac Albánia is, ahová már öt konzervgyárat és három kenyérgyárat szállítottak. Kína óriási energiaszükségletét kívánja fedezni, ezért a Komplex Vállalat szállít számára egy négy egységből

álló, egyenként 32 megawattos teljesítményű erőművet. A Kínával kötött üzleték egyik legjelentősebbje a varrat nélküli acélcsőgyár, amelynek évi teljesítménye több mint százezer tonna.

Egyiptomban felépült egy szivattyútelep és befejezéshez közeledik az El Tabin-i erőmű.

A Komplex Külkereskedelmi Vállalat foglalkozik nagy jelentőségű magyar szabadalmak értékesítésével is. Ilyen például a Heller-Forgó-féle légkondenzáció szabadalma, amelyet az egyik legnagyobb angol cég vett meg. Nyugat-Németországon, a Szovjetunióban, Kínán és több nyugati országon kívül. Hasonló jelentőségű a Rajkai-féle gabonaszérelő-gép, amely iránt eddig 29 országból érdeklődtek.

Román vendégek szegedi tanulmányúton

A Szegedi Textiltechnikum több tanára járt a nyári szünetben tanulmányúton a Román Népköztársaságban. A látogatás kölcsönös megismerés alapján jött létre, s ennek értelmében most várja az iskola tanári kara a viszontlátogatást.

Ma este Szegedre érkezik Bukarestből, illetve Temesvárról egy 10 tagú, tanárokból és minisztériumok munkatársaiból álló küldöttség. Este az iskolában ünnepélyes fogadást rendeznek tiszteletükre, majd a vendégek 5 napon keresztül tanulmányozzák az intézmény munkáját.

Tanulnak, dolgoznak, terveket szőnek az újszegedi Ifjú Gárda-otthon lakói

Nagy tervek foglalkoztatják a Szőregi úti Ifjú Gárda fiú- és leánynevelőotthon vezetőit: egy ifjúsági város létrehozásának gondolata, ahol mostani növényekhez hasonlóan sok száz fiú és leány találna magának otthon a nagykörűségig, sőt némely esetben még annál is tovább. A tervben szerepel ugyanis egy átmeneti szállás azok részére, akik szakmával a kezükben az intézetből kikerülve nem tudnak még maguknak biztos egzisztenciát teremteni, családalapításra még éretlenek, ugyanakkor számtalan olyan veszélynek vannak kitéve, amelyek előbb-utóbb magukkal rántanak őket, s így kárbavesznek mindaz a sok nevelőmunka és anyagi áldozat, amellyel az intézményes állami gondoskodás éveken át körülvette őket. Korábban már lapunkban is szólítottunk ennek az átmeneti szállás létrehozásának gondolatáról, s most csak örömmel lehet üdvözölni az ifjúsági város létrehozásának törekvését.

Új épületek, új tervek
Az Ifjú Gárda fiú- és leánynevelő otthonra, mint intézményre, alig lehet ráismerni, ha valaki arcátalával hasonlítja össze. Az udvari részben befejezett, vagy megkezdett építkezés nyomait látni, vagyis a szükséges terjeszkedés előre veti már árnyékát. Hátul az udvarban nemrég cserepezték be az intézet kőműves-tanulói azt a kis építményt, ahol majd az intézet szőrmé- és bőrruhakészítő tanulóinak több műhelye nyer elhelyezést. A főépület mellett nemrég még szabadon sétált a szél egy tetős szin alatt; most viszont kultúrtermet varázsoltak belőle.

A főépületben a korábbi nagytermes hálószobákból hat- és nyolcágvas csinos szobákat alakítottak, s külön épületrészben laknak a fiúk, a lányok.

Gazdaság és tanműhely
A gazdaságban és a szép műhelyekben mindenütt szorgos munka folyik. A kertészek üvegházai mellé egy új 20 méteres üvegház építését kezdik meg hamarosan. Az állattenyésztő udvarban 25-30 szülő szaladgál, az ólakban pedig anyakocák és hízók rőfögnek, összesen hatvanan. Egy másik udvarban ezer darab csirke szemelget a fák alatt. Az idén először kísérleteztek aprójszág-neveléssel, s számításuk szerint gazdaságosan.

Az intézetben lakatos, kőműves, kertész, szőrmé- és bőrruha, női szabó és asztalos szakoktatás folyik. Először a lányok varrodájába nyitottunk be, ahol a var-

rógépek és munkaszalok fölé szorgos kezű lányok hajoltak. Az első- és második éves tanulók négy szakoktatató vezetésével sajátítják el a szabás és varrás mesterességét, nem egy esetben művészetét, hiszen a legújabb angol és francia divat szerint dolgoznak. Külső megrendelést is vállalnak már, azonkívül, hogy ők varrják meg saját ruhájukat is, valamint javítják a fiúk szakadt alsó- és felsőruházatát. Egy külső megrendelő éppen ruhát próbált; a mérték utáni kosztümöt hivatkozva sem készítené el különben, mint e fiatal lányok legügyesebbjei.

A kulturális elgondolások

Az épület- és műbutorasztalos-műhelyt új kézigépekkel gyarapították. Tizenegy tanuló sajátítja itt el az épület- és műbutorasztalos-csinját-binját. A varrodaiakhoz hasonlóan ők is vállalnak külső megrendeléseket, asztalok, szekrények készítését, s ők végzik el az intézet belső bútorszatainak elkészítését is. Az intézeti belső szakoktatás jó kezében van, csupán a kőműves-tanulókhöz kellene sürögösen egy kőműves szakoktatató, mert az előzőt elvitte az építőipar.

Az intézetben jelenleg 60 leány és 70 fiú nyert elhelyezést. Akiknek bent nem jutott szakma, azok az intézetben kívül helyezkedtek el különféle mesterségekben, mint tanulók. Estéknént és az intézet belső foglalkozásain azonban együtt van az egész ifjúsáreg, s ki a könyvtárban, a színjátszó-csoportban, vagy a sportkörben tevékenykedik.

Rendszeres sport- és kulturális élet folyik az intézet falain belül. Most szeretnének létrehozni egy önálló zenekart is, csak még hangszerük nincs, de pénzük sincsen, hogy vegyennek. Szívesen vennék, ha akadna olyan üzem, vagy intézmény, ahol korábban fűvös-, vagy vonózenekar működött, de azóta megszűnt, a hangszerek pedig porosodnak, hogy az ilyen zenészszerzők hozzájuk kerülne, nem is örökre, csak használatra, amíg maguk is tudnának venni.

Néhány probléma

Egy-két éven belül bizonyára észrevehetően kibontakozik az ifjúsági város mind határozottabb arca. Egyszerre alapvető problémák is sok gondot okoznak, ugyanis nem tökéletes az intézet közművesítése. Egyrészt az újszegedi szennyvízvezető csatornába kellek bekötöni az intézet szennyvízvezető aknáit, másrészt pedig több vízre volna szük-

ségük, mert jobbára csak annyi vizük van, amennyi az iváshoz, főzéshez és tisztálkodáshoz elegendő, a kertgazdálkodásukra azonban már nem sok jut. Be kellene kapcsolni csőhálózatukat a magasnyomású vízellátásba.

Az intézet terjeszkedési tere a Szőreg előtt levő Holt-Maros felé nyílik. Errefelé építették már ki futballpályájukat és építik ki az atlétikához szükséges egyéb pályákat is. Itt azonban máris összeütközésbe kerültek a Holt-Maros előtti rét miatt az ottani leletetési bizottsággal, mivel a rétet a leletetési bizottság bérlé. Az Ifjú Gárda tanulói viszont a Szőregi út mellett nagyarányú fásítást hajtottak végre az elmúlt esztendőben, fásításukat azonban nem tudják megvédeni kellőképpen, mert egyrészt az ott legelő állatok, másrészt bűnös kezek kitördelték a facsemetékét. A rét kettős használatából nyilvánvalóan nem származhat jó szomszédság, éppen ezért a leletetési bizottságnak a jövő esztendőben már más területet kell biztosítani, hogy az ifjú város terjeszkedésének ilyen vonatkozásban is tág tere nyíljon, hogy minél több intézeti fiú és leány mondhasa majd otthonának, magáénak.

(-i -c)

Nem kísért a nélkülözéstől terhes öregség réme

Ilyenkor, a hónap második felében reggelként Szegeden is duzzadt börtáskákkal, benne tengernyi utalvány-nyal és sok ezer forinttal indulnak megszokott útjukra a postások: kézbesítik a nyugdíjakat. Viszik a pénzt azoknak, akiknek kezéből kivette a munkát az öregkor. Megnyugtató látvány ez öregeknek, fiataloknak egyaránt. Az öregeknek azért, mert számukra megélhetést jelent a nyugdíj. A fiatalok viszont azt látják, hogy nem öregapák sorsa vár rájuk: a kegyelemkenyer, rosszabb esetben az utcasarok, vagy a szegényház. A nagy család, a szocialista állam gondoskodik öregeiről, hogy nyugodt pihenés várjon polgáira, a munkában eltöltött fiatalok évek után. A felszabadulás előtti múlt csak az úgynevezett állami alkalmazottaknak nyújtott némi költőpénzt öreg napjaikra. Volt ugyan öregségi biztosítás 1928 után, de ha valaki megérte a nyugdíj-korhatárt, nem kapott többet havonta 10-20 pengőnél.

A felszabadulás óta sokat fejlődött nyugdíjrendszerünk. Kezdetben a dolgozó az egyévi keresete egyhavi átlagának 15, majd 30 százalékát kapta. Jelenleg pedig 50 százalékát kap törzsnegyedj címén. Ehhez még hozzájárult az 1945. január 1-től eltelt minden év után a megállapított nyugdíj 1 százaléka kiegészítésként. Ma már a dolgozók átlagosan havonként 8-900 forint nyugdíjat kapnak. A dolgozók öregségéről gondoskodó nyugdíjbiztosítás fejlődésével a nyugdíj-korhatár is csökkent a felszabadulás előttihez mérten. A férfiaknál 65-ről 60-ra, a nőknél 60-ról 55-re.

Sok házba kopogtatnak be a postások pénzesutalványokkal, hiszen ma már hatalmas a nyugdíjasok serege. Ma Magyarországon több mint 600 ezer ember kap öregségi, rokkantsági, vagy egyéb nyugdíjat. Minden öt munkásra és alkalmazottra jut egy nyugdíjas. Számuk évente nő, és nő tovább. Ebben nagy a szerepe a megjavult életkörülményeknek, az ingyenes, vagy kedvezményes orvosi, vagy kórházi ellátásnak. Húsz évvel ezelőtt az összes társadalombiztosító szervek együttes taglétszáma nem sokkal haladta meg az egymilliót, pedig volt vagy 30 ilyen intézmény. A múlt évben viszont a családtagokkal együtt Magyarországon 6,1 millió emberről gondoskodott a társadalombiztosítás. Ezért nem csoda, ha megnőtt az átlagos életkor. A megnövekedett átlagos életkor pedig azt jelenti, hogy általában csökken a néphalandóság, ezzel párhuzamosan viszont még többen és többen érik el az öregségi nyugdíjra jogosító

korhatárt. A lakosság előregedése pedig egyenes arányban van az államra, illetőleg a gazdasági életre nehezedő nyugdíj-teher növekedésével. Ez a nyugdíj-teher, a nyugdíj-korhatár új megállapításával, fel-emelésével, vagy leszállításával jelentősen csökken, vagy növekszik. Például ugyanolyan mértékű nyugdíjak folyosítása egy nyugdíjrendszerben 60 éves korhatár mellett körülbelül 40-50 százalékkal kerül többbe, mint 65 éves korhatár mellett. Az elmúlt évek során népi demokráciánk mégis csökkentette a korhatárt.

Mindent egybevetve megállapíthatjuk, hogy hazánkban a dolgozókat már nem kísérti a nélkülözéstől terhes öregség réme. Mégis igen sokan foglalkoznak manapság az úgynevezett »nyugdíj-problémákkal«. Ez érthető is, hiszen az utóbbi hónapokban az MSZMP, valamint a kormányzati és szakszervezeti szervek behatóan vizsgálták és napirenden tartják ezt a kérdést. A nyugdíjakkal foglalkozott a SZOT XIX. kongresszusa, sőt a hároméves terv célkitűzései között is olvashattuk, hogy a terv végrehajtása során a társadalombiztosítási nyugdíjkérdés is számos tekintetben rendezést nyer.

Az öregségi nyugdíj-korhatár nálunk a férfiaknál 60, a nőknél pedig 55 év. Államunknak az öregekről, a csökkent munkaképességekről való gondoskodását tükrözi az is, ahogyan növekedett a felszabadulás óta a nyugdíjasok száma, a nyugdíjak összege. És bátran összehasonlíthatjuk a mi számadatainkat a tőkés országok adataival. A nyugdíjasok száma az összlakossághoz mérten Franciaországban 5,7, Olaszországban 4,9, Norvégiában 4,6, Magyarországon viszont 6,5 százalék. Az iparilag fejlett, háborúktól megkímélt Svédországban a nyugdíj-korhatár férfiaknál, nőknél egyaránt 67 év. Az Amerikai Egyesült Államokban, Ausztriában, a Német Szövetségi Köztársaságban 65. Irszországban, Kanadában 70 év. Mindebből megállapítható, hogy a magyarországi öregségi nyugdíj-korhatár világviszonylatban is a legkedvezőbbek közé tartozik.

Nagy áldozatot hozott már eddig is népi demokráciánk, hogy ideig eljutottunk, hogy ilyen helyzet foglalkozhat el világviszonylatban. Hazánkban a nyugdíjasok száma nagy. Eppen ezért minden további módosítás nyugdíjrendszerünkben, nyugdíjemelés vagy arányosítás stb. újabb jelentős anyagi eszközöket vesz igénybe. Tehát a hároméves tervben előirányzott új nyugdíjrendelkezések további áldozathozatalt is jelentenek mind a dolgozóknak, mind pedig államunknak. Am öregeinkért is jó szívvel hozunk áldozatot.

Argentín kereskedelmi küldöttség érkezett Budapestre

Kedden négytagú argentin kereskedelmi küldöttség érkezett a fővárosba, Dr. Carlos Baron Biza a küldöttség céljáról a következőket mondta:

Lehetségesnek tartjuk a magyar-argentin árucseréjéért a fővárosba, Dr. Carlos Baron Biza a küldöttség céljáról a következőket mondta:

Óriási érdeklődés a pedagógiai előadások iránt

Ma, szerdán este 7 órakor rendezi meg a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat az óvodás gyermekek szülei részére a Szülő Akadémia I. sorozatának 2. előadását, amelyet dr. Dezséry László, a Magyar Rádió munkatársa tart. »Szülői gondok« címmel. Az előadást pedagógiai témájú játékfilm vetítése kíséri. A

bérlettel nem rendelkező szülők csak erre az előadásra válhatnak jegyeket, mert a csütörtök délután 5 órai előadásra, amelyet az általános iskolás gyermekek szüleinek rendeznek, és az esti fél 8 órakor kezdődő előadásra, amely a középiskolás gyermekek szüleihez szól, már minden jegyet bérletben elvittek. Mindkét csütörtöki előadást is dr. Dezséry László tartja, amelyeket szintén filmvetítés kíséri.

A TIT ezúton is értesíti a szülőket, hogy a szülők akadémiájának bérleteit az iskolák útján kapják meg. Az iskolás gyermekek szülei részére meghirdetett előadásorozatra városszerte olyan hatalmas érdeklődés nyilvánult meg, hogy a tervezett egy sorozat helyett két sorozatot kell megindítani. Így külön fognak előadásokat rendezni az általános iskolás, és külön a középiskolás gyermekek szüleinek. A meghirdetett előadások és előadók mindkét sorozatban változatlanok maradtak. Az általános iskolás gyermekek szüleinek csütörtökön délután 5 órakor, a középiskolás gyermekek szüleinek pedig csütörtökön este fél 8 órakor tartanak előadást. Előadó: ugyancsak dr. Dezséry László.

Geológiai repülőfotta a Szovjetunióban

A szovjet geológusok munkáját sok száz repülőgép és helikopter segíti. Míg 1946-ban a geológusok támogatására kirendelt gépek mindössze ezer órát töltöttek a levegőben, az idén már mintegy százezer repülőórával segítik a kutatásokat.

HANGVERSENY UTÁN

Beszélgetés Jeanne-Marie Darréval

MINTHA a nyíló virágok

olykor-olykori bólogatása valami titkos, belső parancsra lengő-hajladozó füzértáncá, egy kéz intésére összerendeződő és újra szétváló, muzsikáló mozgássá változna át — együtt lüktetve a szívünkkel. A kéz a zeneszerző, Saint-Saëns keze. S a két másik kéz, amelyek mindent elmondtak nekünk, ami a G-moll zongoraverseny gyönyörű, második tételének kottasoraiban megzenedül — ezek a hihetetlenül mozgékony, szinte külön életet élő ujjak — Jeanne-Marie Darré zongoraművésznőhöz tartoznak, aki zenekritikusok szerint ma talán a legjobb Chopin-interpretátor Európában. Tíz éve nem volt hangversenyző művészek olyan sikere Szegeden, hogy a vasfüggöny elé hívták volna. Az ütemes vastaps nagyszerű produkciót juttalmazott...

Hangverseny után. A művésznő szokásos forró teáját kavargatja. Fáradt, és nagyon boldog. Amikor gratulálva és köszönetet mondva a nagyszerű hangversenyért,

interjú említünk, beleegyezően bólogat.

— MAGYARORSZÁGRA mindig szívesen jöttem és jövök — feleli. — Nagyon tetszik nekem Budapest, mindjárt annyira, mint Párizs. Többször jártam már Magyarországon a háború előtt is. 1945 után most vagyok itt ötödször. A magyar ember nagyon vendégszerető. Tegnap is, ahogy hőmérsékletemről szóló hangversenyemre megérkeztem, egy egyszerű öltözötű ember fogadott és köszöntött szép párizsi franciassággal. Kiderült, hogy 10 évig dolgoztam kint, Franciaországban. Amikor vége volt a hangversenynek, a kapuban várt bennünket, és ismét megköszönte, hogy eljöttem és játszottam. Nagyon jólestek ezek a meleg szavak.

— A magyar zenét, s Bartókot és Kodályt nagyra becsülöm. A szegedi filharmonikus zenekar teljesítménye jólesően meglepett engem. A G-moll zongoraverseny zenekari kíséretének igen nehéz feladatát kitűnően oldották meg. Nagyon jó

volt együtt dolgozni velük, és karmesterükkel, Vaszy Viktorral. No és a közönség! Azt hiszem, művész nem is kívánhat jobb és hálásabb közönséget magának, mint az enyém volt itt, Szegeden.

— Hogy milyen országokban hangversenyeztek? Európában mindenütt. Svájcban és Romániában, Lengyelországban és Angliában. Magyarországon és Belgiumban, Bécsben és Szófiában, és persze otthon, Franciaországban. Számomra csak egy Európa létezik. Magyarországi hangversenyeim után otthon lesz két hangversenyem, Lyonban és Poitiersban. Utána Algériában lesz néhány koncertem.

— MOST, hogy tanítok is az állandó hangversenyezés mellett, minden percemet számon kell tartanom. És persze, rendkívül fárasztó a sok utazás is. A jövő év decemberében látogatok újra Magyarországra. Remélem, akkor majd ismét találkozhatom a zenét szerető, kedves szegedi közönséggel — mondotta befejezésül Jeanne-Marie Darré.

(Papp Lajos)